

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ.

Generál Henri Edouard Rozet.

Generál Henri Edouard Rozet, přednosta operačního oddělení hlavního štábu, slavil 29. července t. r. své padesáté narozeniny. Treba snad neznáma širší veřejnosti, je přece působnost generála Rozeta v čsl. armádě příliš dlouhá a příliš významná, než aby nebylo nutno věnovati jí při této příležitosti pozornost a zájem, který zaslouží.

Chtěli-li bychom charakterisovati co nejstručněji a co nejprůběhavěji vojenskou osobnost generála Rozeta — a tím i jeho práci v naší armádě — možno říci, že tento důstojník je vzorem důstojníka generálního štábu. Naopak — budeme-li

analysovatí jednotlivé složky generálových vlohy a práce, uvidíme, jaké jsou požadavky, které nutno klásti na ideálního důstojníka generálního štábu.

Vizme však již, jakým časovým postupem, jakým kausálním vývojem vnitřním i vnějším vyrůstá osobnost mladého muže, jenž v roce 1894 vstoupil na vojenskou školu v Saint Cyru, aby se věnoval vojenskému povolání. Jmenován při odchodu ze školy podporučíkem ve 20. praporu pěších myslivců a roku 1899 poručíkem v 27. praporu Alpinů, je roku 1895 přijat na Vysokou školu válečnou v Paříži, z níž odchází o dvě léta později ke štábu 16. armádního sboru do Montpellieru. Svého pobytu v tomto universitním městě využívá k tomu, aby absolvoval právníká studia a dosáhl licence. Roku 1909 je jmenován kapitánem a přemístěn k 1. pluku cizinecké legie v Maroku. Jako velitel jedné roty tohoto pluku účastní se v letech 1909—1911 pacifikačních operací v Maroku a během několika měsíců, kdy je posádkou v Oudjdě, studuje na místě bitvu u Isly maršála Bugauda roku 1844, o níž později v roce 1912 vydává tiskem monografii.

Po roce pobytu ve štábu Konstantinské divise v Alžiru vrací se kapitán Rozet do Maroka, tentokrát do štábu maršála Lyauteya do Casablanky a Rabatu, kde ho zastihuje počátek světové války. V srpnu 1914 je již v Belgii ve štábu marocké divise. V březnu 1915 přejímá jako major velení jednoho praporu cizinecké legie, s nímž se účastní řady operací, z nichž nejdůležitější je útok v Champagni 25. září 1915, během kterého přejímá v plném boji velení po raněném veliteli pluku, a dokončuje započatý postup. Za tyto operace je citován dvakrát v armádním rozkaze.

V letech 1916—1917 je přidělen hlavnímu velitelství operujících armád a jako důstojník operačního oddělení vykonává řadu důležitých spojovacích úkolů, zejména za bitvy na Sommě, kdy je spojovacím důstojníkem s maršálem Fayolem. V prosinci 1916 je vyslán k hlavnímu velitelství italských armád (gen. Cadorna), kde studuje s misí francouzských důstojníků situaci na italské frontě.

Roku 1917 se specializuje pro otázky týkající se armady americké, která právě přijíždí do Francie, aby se účastnila války. Major Rozet se stává spojovacím důstojníkem mezi generálem Pershingem a maršálem Petainem, a jako přednosta americké skupiny ve francouzském hlavním stanu hraje důležitou úlohu v otázkách organizace, výcviku a užití amerických divízií.

V dubnu 1918 je jmenován podplukovníkem a v září t. r. vrací se znovu k řádové službě jako velitel 9. pluku Zuavů; v jeho čele se účastní posledních válečných operací, za nichž je citován po třetí i s celým svým plukem v armádním rozkaze. V únoru 1919 odchází podplukovník Rozet s generálem Pellé do Československa. Stává se přednostou operačního oddělení francouzské mise a v tomto úřadě zůstává i když je v prosinci 1923 jmenován francouzským plukovníkem a čs. generálem.

Letmý pohled na tuto pohnutou životní dráhu rekapituluje jednotlivé složky, které vytváří osobnost dokonalého důstojníka generálního štábu: rozsáhlé všeobecné vzdělání, vojenská vědecká činnost, střídavá služba řádová na nejrůznějším stupni u nejrůznějších jednotek a služba gen. štábu v nejrůznějších stábech. Přidejme k tomu dvě vlastnosti, o nichž nemluví — aspoň ne dosti jasně — chronologický přehled: neobyčejnou přirozenou soudnost — klasický bon sens v nejjistší podobě — a nejvýbroušenější společenský i diplomatický takt, svěží, distingovaný zjev — a vidíme v pravé podobě vzor důstojníka generálního štábu.

Z pětileté nenápadné, ale vlivné a důsažné činnosti generála Rozeta v čs. armádě, o níž není možno z pochopitelných důvodů se plně rozhovořit, budíž vzpomenu aspoň dvou věcí: vedle předsednictví komise pro vypracování důležitého Cvičebního řádu pro pěší vojsko, hlavně a především jeho spolupráce s generálem Pellé za polního tažení roku 1919, kdy jako přednosta operačního oddělení hlavního velitelství operujících armád byl nejbližším poradcem a tlumočnickem vůle prvního generalissima naší armády v oněch mnohotvárných vojenských i diplomatických obtížích neklidného roku 1919. To je kapitola sama pro sebe, v níž jednou bude teprve práce generála Rozeta pro československou věc plně ohodnocena.

I nyní však má generál Rozet sympatie, podiv, uznání a vděčnost všech, kdo s ním přišli ve služební styk. Je si jen přát, aby vzor, který tento důstojník podává svou prací, nezástal nezužitkován, a aby našla mladá armáda našla mezi svými důstojníky gen. štábu hojně důstojníky jeho výkonnosti a jeho rázu.

J. N.

Cesta válečné školy na západní bojiště.

V srpnu vykonala válečná škola ročník „Jana Žižky z Trocnova“ zájezd na bojiště západní a prohlédla si veškerá bojiště počínaje Verdunem a pokračující Argonami, Champagni a Sommou až k Amiensu. Zájezd byl výborně organizován péčí válečné školy pařížské, která dala výpravě též svého cicerona v osobě svého

učitele válečného dějepisu mjr. Dezmasesa. Cesty vykonány byly (asi 500 km) automobily. V Châlonsu připojila se k výpravě československé skupina cizích důstojníků, a to chilských, amerických, švýcarských, belgických, španělských, estonských, srbských a polských. Zájezd trval 15 dní, členů bylo 21. Peněžně byl zájezd umožněn štědrou přízní p. prezidenta republiky. Ve Verdunu byla výprava pozdravena posádkovým velitelem, v St. Menhoulu starostou města, v Remesi hrdinným arcibiskupem kardinalem Luçonem a konečně v samé Paříži přijata gen. Ebeneyem, náčelníkem hlavního štábu, ve zvláštní sídlní audienční. V Paříži výprava položila věnec na hrob neznámého vojína. Po celou cestu byla výprava ve Francii předmětem živého zájmu francouzské žurnalistiky.

Vzeření bojišť se mnoho nezměnilo. Ve Verdunu vítězí příroda a bojisté se pomalu pokrývá zelení, za to Champagne leží dosud ve své válečné bídě, holá, rozryta, rozbitá, pustá, hrůzná. Možná je desítky kilometrů, aniž by člověk potkal živého tvora, ani ptáčka tu není. Z vesnic v tomto kraji a měst nezůstalo ani zbytků základů. Nekonečný je pohled na spleť zákopů, drátěných překážek, úkrytů, betonových pozorovatelů, pancéřovaných věží. Desivé ticho panuje kolem. Celý kraj je dolůčkávatý, desítky čtverečních kilometrů vykazují díru vedle díry. V Picardii naopak na Sommě se mnoho na vyrovnaní půdy pracuje. Kraj je plný skupin dělnických, které zakopávají jamy, odstraňují dráty, nevybuchlé náboje a připravují půdu pro další zpracování těžkými parními pluhy.

Odborně značil zájezd pro výpravu duševní zisk nečekaný. Kdo kraje ony viděl, tomu je jasno, že světovou válku prostě bez takové návštěvy studovat nelze; jen ten, kdo toto bojiště pozná, může si učiniti opravdovou představu, jak bychom při nejmenším musili bojovat, kdybychom znovu přišli do sporu se svým severním sousedem. Je nesporné, že je v zájmu seriosnosti naší vojenské práce, aby ony kraje navštívili nejen ti, kteří válečnou školou prošli, nýbrž i ti z důstojníků, kteří jsou určeni veleť jednotkám. Jen tak zmizí z našeho života sklon k improvisaci, přílišné spoléhání na osobní statečnost, a vznikne úcta k používání palby a k vážnému zainteresování se tímto vojenským problémem. Tam se skutečně pozná, že v nynějších (nebo „budoucích“) válkách záleží hlavně na účinku různých bojových strojů, zvláště na účinku palby, neboť tam je vidět, že Němci užili pro obranu svých posic všech prostředků a neopustili jich, dokud jim palba nezmohla jejich držení. Snad pak se pozmení od základů forma dnešního našeho výcviku, který se ještě v některých posádkách spokojuje pěknými obrázků a zapominá, že hlavním při boji je řízení palby ve smyslu součinnosti všech prvků za jediným cílem: vítězství. Pak budeme snad vidět v garnisonách méně pěkných obrázků, ale zato bude prapor jediným palebným kolektivem, který se bude pracovat společnou prací všech tvrději k svému cíli, vítězně a nezadržitelně. Zájezd tyto nejsou finálně nesplnitelné. Myslím, že by v této věci bylo účelnější omezit subvencování všelijakých jiných podniků, které ovšem takto uspořené peníze na věci naléhavější a mající intimnější vztah k otázce budoucnosti našeho státu.

Ktk.

III. vyřazení důstojníků z vojenské akademie.

Letošního roku byli po třetí vyřazení nově jmenovaní poručíci z vojenské akademie v Hranicích.

Ukončení školního roku bylo oslaveno různými sportovními slavnostmi již v první polovině srpna. Dne 15. srpna pak byl školní rok definitivně ukončen slavnostním vyřazením nově jmenovaných poručíků.

Slavnost zahájena byla v 10 hodin. Nově jmenovaní poručíci seradění byli na hřišti voj. akademie kolem praporu, věnovaného p. prezidentem republiky a kolem ověšeného děla.

Slavnostní obřad zahájen byl čtením osobního věstníku MNO, kterým byli akademici II. ročníku jmenováni poručíky. Nato promluvil k nim velitel vojenské akademie plk. Vratislav Pech. Ve své řeči poukázal na odpovědné a vážné povolení důstojnické, do něhož mladí důstojníci vstupují.

Po jeho řeči přísahali noví důstojníci na prapor voj. akademie věrnost republice.

Po přísaze pronesl poručík Švábenský, prospěchem první zák. celého ročníku všech zbraní, řeč, ve které děkoval veliteli akademie a důstojnickému sboru za výchovu, která jim byla poskytnuta, a ujistil jménem všech svých druhů, že jsou si plně vědomi svého povolání a že zůstanou věrni zásadám, které od svých učitelů získali.

Zástupce ministra národní obzary generál Škvor promluvil potom k novým důstojníkům řeč, ve které zdůraznil vážnost povolání důstojnického. Poukázal na důležitost tradice, jak v celé armádě, tak v důstojnickém sboru celém a důstojníků vojenské akademie zvláště, a slovy upřímnými a vřelými kladl nově jmenovaným

na srdce, aby se vzdělávali ustavičně dále a aby pěstovali mužný poctivý charakter. Nato blahopřál gen. Škvor a velitel akademie se všemi hosty novým důstojníkům.

Celkem vyřaděno bylo v letošním roce 231 poručíků a to: 64 pěšího vojska, 16 jezdeckého, 109 dělostřelectva, 15 ženijního vojska, 6 železničního vojska, 5 automobilního vojska, 1 telegrafního vojska, 15 vozatajstva. Mezi vyřazenými poručíky pěšího vojska jsou tři chovanci franc. voj. školy v St. Cyru.

Podle národnosti byli: 222 Čechů, 8 Slováků, 1 Němec.

Do II. ročníku vstoupí po prázdninách 297 akademiků. Z nich jsou 125 akademiků pěšího vojska, 108 dělostřelectva, 16 jezdeckého, 8 vozatajstva, 40 technických zbraní (ženijní, telegrafní, automobilní, železniční).

Do I. ročníku přijato bylo v letošním roce 280 akademiků a to: pro pěší vojsko 200, pro dělostřelectvo 80.

Zádotní o přijetí do voj. akademie podáno bylo přes 500.

Letošní vyřadění nově jmenovaných důstojníků jest první, které bylo konáno za československého velitele voj. akademie. V minulých dvou letech byli veliteli voj. akademie francouzští důstojníci. Jmenováním plk. Vratislava Pecha jejím velitelem, který převzal její velení 1. června 1923, předána úplně do rukou českých.

Ve školním roce 1923-1924 provedeny byly uvnitř voj. akademie dalekosahlé opravy, které se týkaly jak opravy budovy, tak i vnitřního řádu voj. akademie.

Budova voj. akademie, které nebyla jak za války, tak i po převratu věnována náležitá péče, byla znovu upravena zevně i uvnitř.

R. R.

Podplukovník J. Kloud.

Návrh organizace hraničářských praporů.

V 33. čísle Revue mil. française z t. r. podává podplukovník Munk-Benojoy velmi zajímavou zprávu a studii o organizování kulometných praporů ve francouzské armádě a o možnostech, za kterých lze jich takticky použít.

Ponevadž bylo třeba zmenšiti početné stavy mírové armády francouzské, byly zrušeny některé pluky pěchoty; aby však tímto zmenšením neutrpěla její obranná pohotovost a aby měla náhradou za speciálních situací a za zmenšeného počtu mužstva rovnocennou hodnotu palby, byly též formovány uvedené prapory — bataillons chasseurs — mitrailleurs.

Avšak nejen snaha šetřit lidskými životy, zřejmě se uplatňující za světové války po neblahých zkušenostech z r. 1914, a nahraditi proto palbu střeleckého řetězu palbou samočinných zbraní, nýbrž i zvláštní taktické situace, při hospodárném výpočtu sil, odůvodňují potřebu jednotek, jejichž síla je palební mohutnost.

„Mocná palba působí drtivě.“ „Obhájce zaráží útok především palbou.“ Tyto poučky jsou zásadami cvičných řadů povalečných a základem bojového výcviku všech moderních vojsk. Dobře umístěný kulomet, zásobený střelivem, obsluhovaný dvěma muži, střelcem a nabíječem, může se s úspěchem vyrovnati pěší četě z r. 1914 palbou co do intenzity a přesnosti ji i předci. Kulomet byl za světové války jádrem každé obrany, uvolnil několikanásobný počet obránců a byl neúprosně vražedný proti nechráněné a neopatrně postupující pěchotě.

Proč dnes takticky nevyužiti výhod této automatické zbraně na širším podkladě?

Abych s taktické stránky zevrubněji poukázal na odůvodněnou potřebu zvláštních jednotek, vybavených dostatečnými palebními prostředky, uvedu ve výtahu myšlenky, které uvádí podplukovník Munk a které předcházely organizaci kulometných praporů ve Francii.

1. Na počátku nepřátelství, ať má kryt jakoukoliv úlohu, bude velení nuceno položit obrannou masku po celé délce fronty, společně oběma válčícími stranám, aby mohlo soustřeďovati síly v úplně bezpečnosti a tajnosti.

2. Když se operace začaly, musí se obranná maska udržovati všude, i tam, kde velitelství nemíní podnikati ofensivní akce, a takovým způsobem, aby se nepříteli jevila fronta homogenní a nepřetržitou a pokud možno bez okrajů. Touto souvislou frontou bude lze se vzepřiti obchvatnému manévru nepřitele, který zachovává svou doktrínu, neopomine jej podniknouti; donutí připravit útoky, které ztroskotají buď silnou palbou nebo se zabrzdí, a zajistí tak bezpečný tyl operujících vojsk, ponechávající jim všechnu volnou činnost.

3. Souvislá fronta, jejíž potřeba bude pravděpodobně vnucena, smí se vytvořiti jen omezenými počty, neboť záleží na tom, aby ofensivní akce byly ucelené jak rozsahem, tak i dobou a aby byly rozhodující; toho se však dosáhne jen velikými početními stavy v linii a značnými zálohami.

4. Aby bylo lze ofensivní operace provésti nejsilnějšími prostředky a přece byla zajištěna souvislá fronta, zamýšlelo se zřídit zvláštní jednotky, vybavené

hojnými automat. zbraněmi, schopné malými stavy provést palbu mocnou a dobře řízenou a svěřiti těmto jednotkám střežení částí fronty buď prázdných nebo řídkě obsazených jinými vojsky.

Francouzský kulometný prapor jest organisovaná bojová jednotka a skládá se z čtyř velitelov, z pomocné roty a ze čtyř kulometných rot. Kulometná rota se skládá z čtyř velitelov a ze tří čet bojových. Četa má 4 kulometry těžké a 4 lehké (fusils — mitrailleurs) rozdělené ve dvě skupiny po dvou. Většina vojínů jest vyzbrojena ještě krátkou puškou.

Prapor má tedy 48 těžkých kulometů a stejný počet kulometů lehkých. Kulometné prapory střelecké takto vyzbrojené jsou zvláštním pěším vojskem.

Nynější organisace neuspokojuje sice všech vojenských organisátorů, aby se však příliš neodbočilo od původních podnětů, které byly jejich podkladem — stejná mohutnost palební i za zmenšených stavů — a aby se neodchylovaly od hlavní své úlohy — bojovatí palbou — ustálilo se velitelství, až do dalších zkušeností s nimi a do eventuálních technických pokroků, na organisaci shora uvedené.

Tímto stručným výtahem z uvedeného článku chtěl jsem se zmíniti o pokroku organisace částí francouzské pěchoty v době poválečné a v hlavních rysech podati taktické credo o bojových účelech těchto nových jednotek.

Tento krok francouzského vedení podněcuje k zajímavým úvahám a k aplikacím.

Nemá-li dnes Francie dostatek početných stavů pro případ válečného konfliktu, zda nejsou i naše poměry podobné či ještě nepříznivější, když jsou naše hranice tak rozsáhlé a četní naši sousedé tak různí?

Francouzské velení žádá, aby hned na začátku konfliktu byly všechny hranice chráněny nepřetržitou clonou, zajišťující koncentraci vojsk. Záleží snad našemu velení méně na ochraně hranic?

Nepřiměřené dlouhých hranic našich nelze vůbec stejnoměrně hájiti proti většině našich sousedů a pomýšletí dnes na sestavení tolika jednotek, kterým by se tato úloha mohla svěřiti, bylo by jen přepínatí vlastní síly a prostředky, kterých bychom postrádali na místě důležitějším. Niemené však, čím větší část našeho území uchráníme před nepřítelem hned v prvním konfliktu, bude prospěšně působiti na ducha celého státu a i na vedení hlavní ofenzivní akce.

Zřizovati aspoň některé nové jednotky s organisací obdobnou organisaci francouzské nyní, kdy ani dosavadní tělesa pěchoty a dělostřelectva nemají dostatek nováčků, narazilo by jistě, i kdyby byly pro to důvody sebe závažnější, na překážky nespádně překonatelné. A rušiti dosavadní tělesa ve prospěch formací kulometných — bylo by věru předčasné, neboť kulometné prapory jako jednotky zvláštní, schopné řešiti zase jen zvláštní taktické úlohy, nemohou nikdy úplně nahraditi obvyčejnou pěchotu se stejným počtem automatických zbraní.

V naší obranné organisaci však již je pěchota, která je určena zvláště pro pohraniční strážní službu, a má proto i větší mírové stavy než rotý pěších pluků. Máme 10 hraničářských praporů, samostatných vojenských těles s početnými stavy většími než každý jiný prapor ve svazu pěšího pluku, avšak jejich organisace, resp. bojová schopnost, se valně neliší.

Jaký jest úkol hraničářských praporů? Budou to snad první jednotky, které na počátku válečného konfliktu překročí hranice a vejdou jako předvoje do země nepřítele? Na tento úkol vojenské vedení, organisující je, zajisté nepomýšlelo. Jím přináležejí úkol jiný, ne sice tak slavný, avšak neméně čestný. Jím bude za mobilisace svěřena ochrana hranic na důležitých místech a uzavření důležitých cest, kdyby nepřítel chtěl k nám vniknouti a rušiti koncentraci vojsk. Hraničářské prapory nebudou sice v této úloze osamoceny, ochrany hranic účastní se též jiná vojska z oblastí sousedících s nepřítelem, avšak hraničářským praporům zůstanou důležité směry, podle nichž byly prapory již v míru umístěny. Úloha jejich jest krytí a bude řešena podle taktiky krycích oddílů, v podstatě jako boj obranný. A úspěch obranného boje nezavisi tak na množství lidí, jako spíše na množství automatických zbraní a na jejich palbě.

„Obhájece zaráží útok především palbou,“ uvádí náš evičný řád jako zásadu obranného boje na prvním místě.

Automatická zbraň, dobře umístěná, dostatečně zásobená střelivem a řízena dvěma až třema muži, jest faktor, který zahrazuje nepříteli cestu, způsobuje mu velké ztráty a znemožňuje postupovati.

Úkol obsluhy jest jen intelektuální, řídicí, a možno ji přirovnati ke službě strojvůdce, který místo lokomotivy pozoruje a své dojmy přenáší rukou na různé paky, na nichž pak závisí pohyb hmoty někdy i 1000 tunové.

Za palby stejně mohutné setřeme, bránice se, lidskými životy, a bude ztrát pravděpodobně o tolik méně, o kolik méně je obránců. Setřeme lidmi i takticky, svěřující úlohu, pro kterou r. 1914 bylo třeba čtyř, jedinému kulometu, a mu-

žeme tedy početným stavem stejným, vybaveným však příslušným množstvím automatických zbraní, hájiti úseku několikanásobného

V posledních desetiletích se pokročilou technikou výroba mechanisuje a v průmyslu všude, kde lze beze škody nahraditi lidskou silu, zavádějí se stroje. Postup podobný byl pozorován za světové války. Pěchoty percentuálně ubývá, zvětšují se stavy dělostřeleckých technických zbraní, kde se materiál, ovládaný lidským duchem, stává bojovým prostředkem. Čím intelektuálnější a průmyslovější byl stát, tím intenzivněji se mechanisovala jeho armáda. Automatická zbraň a krunýř závodí spolu v účinku, aby zvětšily vydatnost pěchoty, která za útoku i za obrany ztrácí na početných stavech.

Jsou hraničářské prapory vybaveny automatickými zbraněmi tak, jak by toho dnes žádalo jejich poslání? Kladně odpovědět nemůžeme. Hraničářský prapor, kromě cyklistické roty, podobá se pěšámu praporu.

Oba, pěší i hraničářský prapor, mají stejný počet mužů. Nebylo by však výhodnější, aby hraničářský prapor, se zřetelem ke svým budoucím úkolům, měl tři nebo i čtyři roty kulometné a jen jednu rotu pěši s třemi nebo čtyřmi četami (podle počtu kulometných rot)?

Takto uspořádaný byl by hraničářský prapor železnou masou, která by relativně nepozbyla své pohyblivosti, zato však by se vydatně přizpůsobila těžké a obsáhlé své úloze.

Proti tomuto řešení vynoří se námitka: Hraničářského praporu může se po skončení koncentraci vojsk, až by byl vystřídán v ostraze hranic, použití jako ktereckoli jiné pěší jednotky k ofensivním akcím, zejména byl-li by připojen k některé jednotce vyšší. Kdyby byl nynější hraničářský prapor změněn v hraničářský prapor kulometný, nemohl by se, jsa jednotkou defensivní, aktivně účastniti na ofensivní činnosti.

Námitka tato byla již známa i francouzskému vedení, než navrhovalo kulometné prapory střelců. Kulometné prapory tyto nelze proto organicky podřiditi jednotce, která ještě nemůže sama vésti akce kombinované, nýbrž lze tyto prapory podřiditi až tomu velitelsví, které takové akce vede, tedy na př. armáda, nebo ve zvláštních případech i armádnímu sboru nebo skupině divise, a tam kulometný prapor již obdrží úlohu podle svého určení a podle své organizace.

(Kulometný prapor střelců není určen pro výboj. Svou práci, a je-li potřeba, obětováním sebe umožní druhým splniti jejich úlohy. Ačkoli se poslání kulometného praporu zdá nepatrné, jest veliké a významné.)

Úloha hraničářských praporů není nijak podřadná: hraničářské prapory jsou opěrné čepy (není-li opěrných čepů přirozených) útočících velkých jednotek, chrání defensivní část fronty, nebo vyplňují mezery mezi velkými jednotkami. Umožňují tak veliteli soustřediti síly na místě, vyhlédnutém pro akci ofensivní i vytvůriti zálohy. Kulometné prapory nepozbývají bojového významu, nepřekročí-li počet jejich určitého percentuálního poměru k ostatní pěchotě, a jako u jednotek zvláštních bude i zde záležeti jen na velení, znalém schopnosti kulometných praporů, aby jich použilo tam, kde by nejlépe prospěly společnému úspěchu.

Naš nynější hraničářský prapor jest rovněž organizovaná bojová jednotka: velitel má k ruce četu velitelsví a technickou rotu, složenou z čtyř zákopnické a z čtyř spojovací. Takto organizovaného velitelsví bude neméně potřeba i pro kulometný prapor: od spojovací čety bude se snad požadovati více, poněvadž defensivní činnost kulometných praporů je větší a úsek určený k hájení rozsáhlejší.

Kulometné roty: Nynější početný mírový stav pěší roty by úplně stačil pro kulometnou rotu s 12 těžkými kulomety. Tohoto množství kulometů vyžadují mnohé okolnosti; dosavadní organizace má jen kulometů 6. (Uváděti důvody bylo by značně vybočiti z mezí tohoto článku, byla by to stať sama pro sebe.)

Francouzská kulometná rota zmíněných praporů má však kromě 12 těžkých kulometů ještě 12 kulometů lehkých (fusils — mitrailleurs). Lehký kulomet nevyrovná se kulometu těžkému ani přesností, ani vydatností palby, nicméně zůstává sesterskou zbraní jak mechanismem, tak i bojovým použitím; ba kdyby byly všechny kulometné prapory vyzbrojeny jen kulomety těžkými, byl by v nepřehledném terénu těžký kulomet zbraní trochu těžkopádnou a nevhodnou, aby mohl zasáhnouti místa skrytá, kdežto lehký kulomet, jako pohyblivější, věrný a doplňující druh, by se ukázal vhodnějším a úspěšnějším. Doporučuje se tudíž podržeti i pro naše kulometné roty způsob francouzský.¹⁾

¹⁾ Lehkým kulometem pro naše kulometné roty myslím novou lehkou automatickou zbraň, kterou očekává pěchota, nikoliv dosavadní „lehký“ kulomet „Schwarzlose“ bez podstavce, „lehký“ jen podle jména.

Nynější mírový stav pěší roty hraničářského praporu nemůže ovšem obsadit 12 kulometů těžkých i 12 kulometů lehkých; stav válečný bude však více než dostatečný. Bude-li však mírová kulometná rota mít jen dvě čety s 8 kulomety těžkými a 8 lehkými, bude přece hned v prvních hodinách válečné potřeby dostatečně resistantní a nebude nesnadno zříditi třetí četu z příslých záložníků.

Zřízení kulometných rot místo rot pěších vyžaduje však nejen kulometů samých, nýbrž i koní. To jest již věc budžetní, jak chceme býti k svému vojsku štědrí, a má-li se peněz použití k technickému zdokonalování či jen k udržování dosavadního stavu.

Při dobré vůli zaopatřiti nutnou výzbroj a nutný výstroj, objeví se snad nedostatek koní nebo soumarů. Tento nedostatek není však vážnou závadou, ba lze jej řešiti i s taktickým prospěchem, vystrojíme-li některé prapory jen soumary a jiné jen kárami. Uznáme-li dopravu kulometného materiálu na soumarech za výhodnou pro terén našich možných operací, musíme z téhož důvodu uznati i dopravu na kárách aspoň pro část formací již také proto, že nejsou všechny naše formace přizpůsobeny valce v horách, a kromě toho i proto, že doprava na kárách jest pohodlnější a může lépe využití tažných zvířat. Obojí doprava má své výhody a záleží opět jen na velitelství, aby volilo dopravu podle poměrů. U hraničářských kulometných praporů, které nejsou jen pro určité úzké úseky a které jsou podřízeny armádě, nebude to věc nesnadná.

Cyklistická rota: Hraničářský prapor má kromě rot pěších a kromě rot kulometné i jednu rotu cyklistickou. Francouzské kulometné prapory nemají ani pěších, ani cyklistických rot. Máme tudíž cyklistickou rotu zrušiti, či nahraditi také ji rotou kulometnou, či ponechati nynější její soustavu? Myslím, že bude prospěšné, ponecháme-li cyklistickou rotu. Nebudu vykládati o výhodách a nevýhodách cyklistických formací vůbec, avšak cyklistická rota nelíší se za boje podstatně od rot pěších, a jsouc v mnohých případech pohyblivější, přispěje k taktické schopnosti kulometného praporu. Cyklistická rota jako část kulometné roty bude mít několik důležitých úloh: Hned za střežení hranic připadne jí v úseku praporu neméně důležitá služba pozorovací a výzvědná, tyto dva úkoly nejsou vůbec pro rotu kulometné. V úseku raidu s počátku části pohraniční stráže, které ji budou podporovati. Před bojem může cyklistická rota vyslati hlášené hlídky, v obranné linii budou tyto hlídky předsurutými pozorovateli kulometné obsluhy. Cyklistická rota může býti i snadno pohyblivou praporem zálohou prodloužených křidel praporu, kryjíc bok útočící velké jednotky, nebo se jí může použiti k protiútoku, kdyby se nepříteli podařilo proniknouti někde linií, obsazenou kulomety, nebo bude část její, hned při zasazení praporu, poslána do obranné linie, vyskytne-li se v úseku část terénu nepřehledného, kde nelze použiti kulometné palby.

Cyklistické rotě může velitel praporu, řeše obranné úlohy, použiti podobně jako kulometné rotě pěších praporů, za akcí útočných. Veliteli, který podle situace uváží, zda si má cyklistickou rotu podržeti pro své dispozice, či přiděliti její čety kulometným rotám, bude cyklistická rota vždy vhodným nástrojem, aby úloha kulometných rot byla usnadněna nebo podporována.

Závěr Změna hraničářských praporů v prapory kulometné znásobí jen určité vydání, to však nemůže rozhodovati, užíváme-li výhody této změny a nahradu, které nabýváme získaným materiálem a zvětšenou obrannou silou našeho vojska.

Ze stavů dosavadních hraničářských praporů snadno vytvoříme stejný počet kulometných rot mírových o dvou četách po čtyřech kulometech těžkých a tolikéž lehkých.

Na jižních hranicích Slovenska, široce otevřených, i ve věni pohoří, obepínajícím ostatní naše země, budou na počátku nepřátelského konfliktu kulometné prapory moderní výzbroje mít úlohu našich historických Chodů a za operací pomohou vytvořiti pevné čepy, kterých pro rozsáhlost našich hranic bude operující armáda nezbytně potřebovati.

Št. kapitán Richard Wolf:

Rudá armáda podle stavu z února 1924.

Roku 1922 sledovala bolševická vláda cíl demobilisovati rudou armádu, provésti mírovou organizaci na základě stálé armády 800.000 mužů. Ale špatná finanční situace nedovolila uskutečnění této organizaci a způsobila další zmenšení počtů. Proto se bolševická vláda rozhodla před rokem zkusiti soustavu milicní a přeměnila zatím několik normálních divisí na divise milicní. Vybudovala proto, mimo aktivní divise deset divisí milicních, tak zv. teritoriálních, které s kádrem poměrně malým (asi 2000 mužů pro divisi) musí zabezpečiti: 1. vojenský výcvik průpravný (šest týdnů ročně pro každou třídu 18 a 19letých), 2. výcvik mužů, kteří z různých důvodů nejsou zařazeni do aktivních jednotek (osm měsíců v pěti letech

20—25letých), 3. výcvik záložníků od 26 do 40 let (třikrát po měsíci). (Podle R. J. květn. 1924.) Poněvadž neblahý finanční stav, v němž bolševické Rusko tone, nemá naděje na ozdravení, můžeme souditi, že v přeměně se bude pokračovati, ať již zkoušky dopadnou jakkoli. V období 1918—1923 zatěžovaly výdaje na vojsko nejvíce obyvatelstvo Velkého Ruska, poněvadž bolševismus jen postupně šířil svou akci na území okolní. Nová organizace (Svaz sovětských socialistických republik) umožnila rozdělení těchto výdajů. Proto se vláda rozhodla vytvořit armádu národní v různých republikách, které obklopují jádro velkoruské. Tato koncepce, která se právě uskutečňuje, dovoluje kromě toho zesílit činnost politickou na hranicích a zabezpečiti účinnější obranu území Svazu využitím vlasteneckých citů různých národů.

Doplňování rudé armády děje se na základě dekretů z 28. září 1922 a z 8. srpna 1923. Podle prvního dekretu vojenská služba je povinná pro všechny občany, kteří dovršili 20 let a trvá až do 40 let. Třídy povolávají se na jaře. Vojáci v činné službě mají všechna práva občanů a účastní se všech voleb. Služba činná trvá u pěchoty a dělostřelectva 1½ roku, u jezdeckta a ženit 2½ roku, u letectva 3½ roku. Podle druhého dekretu vojenské přípravy musí se podrobiti každý občan od 16 let. V prvních dvou letech svolávají se jinoši ke cvičení několikrát vždy na určitou dobu (celkem ne více než 160 hodin). V dalších dvou letech nastává vlastní příprava vojenská. Je to již výcvik v kádrech teritoriálních jednotek podle určitého programu. Celkem 360 hodin ve dvou letech. Ve dvacátém roce musí mladíci absolvovati tříměsíční výcvik přípravný. V 21. roce jsou mladí muži povoláni k divisím teritoriálním, v nichž musí sloužiti u pěchoty 5 měsíců a u jezdeckta 9 měsíců a sice v prvním roce 2 měsíce (resp. 3 měsíce) a v dalších třech letech po 1 měsíci (resp. 2 měsících), takže k těmto divisím teritoriálním náleží čtyři roky. Druhý dekret znamená tedy přechod k soustavě miliční. Roční kontingent odvedených jest asi 800.000 mužů, ve skutečnosti však slouží maximálně 600.000 mužů. Na všeobecné organizaci se celkem nic nezměnilo. Území Svazu socialistických sovětských republik jest rozděleno dnes na osm velikých odvodních „okruhů“, k nimž dlužno přičísti: autonomní armádu zakavkazskou a V. armádu Dálného Východu.

Armáda jest rozdělena na 17 armádních sborů, v nichž je 52 pěších divisí (34 normálních, 15 teritoriálních, 3 divise národní v Kavkazsku), 10 divisí jezdeckých, 10 brigád jezdeckých autonomních (z nichž 1 teritoriální).

Armádní sbor má 2—3 pěší divise, 1 skupinu těžkého dělostřelectva (2 bat.), 1 prapor zákopníků, 1 rotu spojovací.

Pěší divise má 3 pěší pluky, 1 pluk jezdecký, 1 skupinu polního dělostřelectva (3 bat.), 1 skupinu houfnic (2 bat.), 1 rotu zákopníků, 1 rotu spojovací, 1 oddíl automobilní, školy a služby.

Divise jsou dvojího typu: normální (19 div.) s početním stavem 5067 mužů, zesílené (15 div.) na hranicích s početním stavem 5928 mužů. Ve skutečnosti jsou obojí početní stavy nižší než theoreticky udáno. Národní divise zakavkazské jsou podobny typu normálnímu.

Divise teritoriální jsou vlastně divisní kádry. Mají stálý početní stav 1489 mužů a 523 koní a pohyblivý početní stav 13.000 mužů. Stálý personál jsou poddůstojníci, důstojníci, političtí instruktoři, personál pro služby. Pohyblivý, proměnlivý personál jsou miliční vojáci, přidělení k teritoriálním divisím. Toto mužstvo bylo po prvé povoláno v září 1923.

Sbor jezdecký má 2 divise jezd, a 1 eskadronu spojovací.

Divise jezdecká má 2—3 brigády jezdecké, 1 skupinu dělostřelectva na koních (3 bat.), 1 eskadronu zákopníků, 1 eskadronu spojovací, školu a ambulanci. Celkový početní stav 5823 mužů a 5675 koní.

Autonomní jezdecká brigáda má 3 pluky, 1 baterii na koni, ½ eskadrony zákopníků, ½ eskadrony spojovací, školu a ambulanci. Celkový početní stav 2913 mužů, 2889 koní.

Kromě těchto jednotek existují ještě jednotky zvláštní.

Zvláštní dělostřelectvo tvoří jakousi zálohu dělostřelectekou. Pochází většinou z bývalého těžkého dělostřelectva carské armády. Skládá se z těžkých děl a houfnic, těžkých minometů a děl proti letadlům. Jest rozděleno na 4 skupiny: petrohradskou, smolenskou, charkovskou a moskevskou.

Kromě toho existuje: 10 praporů pro donášení zpráv a 10 praporů radiotelegrafických, které budou pravděpodobně přiděleny armádám a skupinám armad při mobilisaci; asi 6 praporů mostářů, asi 20 praporů železničních, několik rot světlometných a zastíracích.

V čele letectva jest „hlavní ředitelství leteckého loďstva“, jemuž podléhají: letadla, vodní letadla, balony, ústavy reparační a zásobovací a letecké školy. Letectvo se skládá z jedné eskadry, ze 6 eskadril autonomních a z 25 oddílů autonomních. Eskadra má 52 letadel a personálu 864 lidí, eskadrila autonomní má

26 letadel, oddíl autonomní 12 letounů, celkem 508 letounů. Vodních letadel jest 8 oddílů po 8 letadlech. Stanic balonových jest 20 po 1 nebo 2 balonech, říditelné balony 3.

Obrněné jednotky se skládají: z obrněných vlaků (asi 100 jednotek) různého typu, vyzbrojených 2—4 děly nebo kulomety, z oddílů obrněných automobilů po 4 vozech, z oddílů tanků (asi 7).

Síly policejní tvoří nejsolidnější oporu bolševické vlády. Jest to: vojsko politické správy státní (bývalá Čeka), asi 120.000 mužů, kteří jsou rozděleni na vojsko vnitrozemní a pohraniční. Skládá se z praporů a rot pěších, z oddílů jezdeckých a rot spojovacích. Doplnuje se povoláváním a dobrovolným vstupem. Jednotky tohoto vojska účastní se každého roku velikých podzimních manévřů. Jednotky pro zvláštní účely jsou organizovány podle systému miličního a skládají se jen z komunistů (mužů i žen) starých 17—50 let. Slouží k zesílení vojska politické správy státní. Početní stav stálý 11.000 mužů, proměnlivý 200.000 mužů.

Nejvyšší velitelství tvoří dnes skutečnou elitu bývalých důstojníků carské armády a má svou určitou hodnotu. Doplněním však absolventy vojenské akademie moskevské, kteří nemají nezbytného předcházejícího vzdělání, pocházející většinou z řad dělníků a rolníků, bude hodnota štábů nutně klesat.

Při doplňování kádrů subalterních naráží se na podobné obtíže. Vláda bolševická zřídila sice četné školy a kursy, ale přesto nedostává se důstojníkům nezbytného všeobecného i odborného vzdělání. Důstojníci jsou příliš mladí a ačkoli je stanoveno na př. pro velitelství pluku stáří 40 let, jest ve skutečnosti velitelů pluků mladších než 30 let 59%, v stáří od 30 do 40 let 39% a přes 40 let jen 2%.

Také úřad politických komisařů vedle velitelů vojenských způsobuje mnoho sporů.

Nedostatek odborného vzdělání důstojníků jeví se při výcviku vojska a za manévřů. Z důvodů klimatických jsou dvě období výcviku: zimní a letní. Zimní provádí se v garnisonách, letní ve stálých táborech. Jezdecko je považováno dosud za hlavní element manévru, proto je ho i v miru poměrně mnoho.

Pěchota i jezdecko jsou vyzbrojeny puškou z r. 1891, automatickou puškou Fedorovou, lehkým kulometem Madsenovým, těžkým kulometem Maximovým a Coltovým.

Dělostřelectvo jest vyzbrojeno lehkým polním dělem vz. 1902 a horským dělem vz. 1909, lehkou houfnicí 121.9 mm a 152.4 mm.

Letectvo je opatřeno aparáty původu ruského i cizího (německého, anglického a italského).

Viz Rev. Mil. Fr. květ., červen 1924.

RŮZNÉ.

Rusko.

Doprovodné zbraně zavedeny byly v sovětské armádě. Každý pěší pluk bude vybaven baterií pěchotních děl 37 mm soustavy Rosenbergovy nebo Maklenovy. Baterie skládá se ze čtyř děl. Dělo Rosenbergovo má hlavě dlouhou 62 cm, jež se pohybuje na lafetě opatřené dvěma pancíři 6—8 mm tlustými. Dělo váží asi 180 kg. Za pochodu jest transportováno na vozech, v boji na ramenou vojinů. K obsluze má pět vojinů. Střílí se ocelovými granáty o váze 512 gramů; donosnost 3 km; za minutu 8 ran. Dělo Maklenovo jest automatické, lafeta jeho jest taktéž opatřena dvěma pancíři, donosnost jeho asi 2 km. Za minutu vystřelí 100 ran. Váží 336 kg. (R. J. červen 1924.)

Automatickou pušku Fedorovou zavádí sovětská armáda. Puška má ráží

6.5 mm a váží celkem 5 kg. Počáteční rychlost střely 680 m. Při nepřetržité střelbě lze dáti 75—100 ran za minutu. Tento počet bylo by lze zvýšiti, kdyby puška měla chladič zařízení. Malá délka zbraně a její lehkost způsobují, že přesně střílí jen na 500—600 kroků. (R. A. červen 1924.)

Francie.

Armáda a boj proti drahotě. Drahotu životních potřeb, která počátkem tohoto roku nastala ve Francii, pohnula vládou, že jmenovala na ředitelské místo boje proti drahotě intendanta generála Rimberta. Veřejné mínění nazývá ho „diktátorem zasobování“ a civilní odborníci podivují se volbě důstojníka pro tento úřad. Zdá se však, že vláda volila správně, poněvadž gen. Rimberty dokázal za války i po válce, že má pro tento úkol všechny nezbytné

schopnosti. Jeho „diktatura“ záleží vlastně v tom, že jest technickým rádcem v min. obchodu a zemědělství, kdež prokazuje služby hlavně svými zkušenostmi v choullostivých otázkách, týkajících se mouky a pečiva. (R. M. G. květen 1924.)

Letadlo Daimlerovo s motorem o pouhých 7 koňských silách, konstruované podle Klemma, vykonalo několik zdařilých letů a dosáhlo výše 2000 m. (B. b. červen 1924.)

Italie.

Italové činili pokusy s automatickou puškou, kterou vyrobili z pušky vzoru 91. Automatická puška může vystřelit 60krát v minutě a opotřebení hlavně jest znatelné teprve po 4300 ráncích. (R. J. květen 1924.)

Laringofon nazývá se nový telefonický aparát, jejž vynalezl Ital Salomon. Tímto nástrojem lze telefonovati a není nutné mluvit přímo do mikrofónu. Mikrofon pověsí se na krk a chvění hlasivek reprodukuje hlas zcela dokonale. Ministerstvo války, námořnictva a letectva zajímají se velmi živě o tento nový vynález, jehož výhody s hlediska vojenského jsou zřejmé. (B. b. květ. 1924.)

Anglie.

Anglický výcvik obrany proti plynům jest organizován v Porton-Wilshire pro důstojníky všech zbraní. Každého roku 100 důstojníků navštěvuje kursy, v nichž je poučeno o posledních pokrocích obrany proti plynům. (R. J. červen 1924.)

Rozpočet anglického námořnictva na rok 1924—1925 snižen na 55,800,000 liber, tedy o 2,200,000 liber méně než loňského roku. Loďstvo bude zvětšeno o 5 křižáků a dvě torpedovky. Námořnické počty 99,100 mužů. (B. b. květ. 1924.)

Rozpočet anglického vojska na rok 1924—1925 snižen byl o 7 milionů liber na 45,000,000 liber. Počty budou přivedeny na stav 161,600 mužů. Velkých manévru r. 1924 nebude, jen manévry divisní. Zkoušky s novým lehkým tankem dopadly dobře, takže jimi bude vyzbrojen celý prapor. (B. b. červen 1924.)

Spojené státy.

Letecké bomby ve Spojených státech. Spojené státy užívají pro cvičení bombardovací různých vzorů bomb: výbušných proti lidskému materiálu, zápalných, plynových, kouřových, bouracích atd. Bourací bomba váží až 1800 kg (z toho připadá 900 kg na výbušinu) a způsobí po dopadu dutinu 6 m hlubokou a o průměru 16 m. Přesnost střelecká dosáhla neobyčejné dokonalosti. S výše 3000 m zasáhne střelec v 50 při-

padech ze 100 čtverec 60×120 m. (R. J. květen 1924.)

V americké armádě budou dosavadní čepice typu anglického nahrazeny čepicemi typu německého nebo bývalého rakousko-uherského. (R. J. květen 1924.)

Zkušenosti ze služby spojovací učiněny byly v americké jezdecké škole ve Fort-Riley. Podle první zkušenosti lze v desítiminutové zastávce postavit radiotelegrafický aparát, odeslati nejméně dvacet slov a opět stanici složit. Podle druhé zkušenosti lze při fotografickém průzkumu ve dvou hodinách dodat velitelství fotografie pásma několikakilometrového. (R. J. červen 1924.)

Automotorová lafeta typu Christie byla v Americe zvláště pro polní děla 75mm a houfnice 105 mm definitivně zamítnuta. Stalo se tak po dlouhých zkouškách, při nichž bylo komisi uloženo prozkoumat taktickou užitečnost automotorové lafety a srovnati ji s výkonem při koňském potahu a při traktoru. Zkouška dopadla pro automotorovou lafetu nepříznivě. Zajímavý dokument mluvící proti krajní motorisaci. (R. A. červen 1924.)

Rozpočet Spojených států na letectvo r. 1925 činí 12,435,000 dolarů, z toho položka 2,854,700 věnována na nákup letadel a materiálu leteckého, 1,125,000 dolarů na pokusy a práce technické, 50,000 dolarů na cestu letadlem kolem světa. (B. b. červen 1924.)

Německo.

Fotografování ze vzduchu pomocí rakety. Kterýsi německý inženýr sestrojil raketu, jež v sobě obsahuje aparát fotografický. Aparát funguje automaticky, když raketa dosáhla maximální výšky. Komora je spojena s padákem, který se zároveň v tomto místě rozvine a zvolna ji snese na zem. Optická osa objektivu je gyroskopem udržována ve směru stále stejném. Celá operace je provedena v několika minutách. (Podobný aparát navržen byl v Americe již r. 1920.) — (R. A. červen 1924.)

Klemperer, německý pilot plachtového letu, zkonstruoval turistický jednoplošník z větší části dřevěný a použil k němu dvouálcového motoru Siemensova o 9 koňských silách, vážícího 45 kg. Letadlo má rozpětí 13 m, délku 4.5 m, váží 160 kg a uletí 70 km za hodinu. (B. b. květ. 1924.)

Firma Dietrich-Gobiet v Německu sestrojila turistické letadlo s motorem dvouálcovým Haacke. Je to jednoplošník dvousedadlový, dřevěný. Rozpětí 8 m, délka 5.5 m, výška 1.95 m, váha 180 kg, rychlost 115 km za hodinu. (B. b. květ. 1924.)

Japonsko.

Lehký kulomet nového vzoru 1922, typu Nambu, zaveden byl v Japonsku. Jest konstruován v arsenálu tokijském a má tutéž ráži jako puška.

Donosnost účinná 2000 m, maximální 4200 m, za vteřinu 8 ran. Váží celkem 9 kg. Hlaveň se opotřebí po 20.000 ranách. (R. A. květ. 1924.)

—Wf.